

Lübnan 2006

Filiz Cicioğlu*

14 Şubat 2005 tarihinde Lübnan siyasetinin en önemli isimlerinden eski başbakan Refik Hariri'nin öldürülmesi ve ardından yaşanan gelişmelerle hareketli bir yıl yaşanan Lübnan'da¹ 2006 yılının ilk altı ayı bir önceki yıla göre daha sakin geçti. Bu altı ay içerisinde daha çok bir önceki yıldan kalan sorunların çözülmesi ile uğraşıldı. 7 Nisan 2005'te BM Güvenlik Konseyi tarafından suikastın soruşturulmasıyla ilgili kurulan komisyon 2006 yılında da çalışmalarına devam etti.² Lübnan için 2006 yılındaki en önemli gelişme kuşkusuz 12 Temmuz'da Hizbullah tarafından iki İsrail askerinin kaçırılmasıyla başlayan ve gerek Lübnan'ı gerekse tüm Ortadoğu'yu etkileyen Hizbullah ve İsrail arasında yaşanan savaştır. 34 gün süren savaş sonunda imzalanan ateşkes ve BM Barış gücü (UNIFIL)'nün bölgeye gönderilmesiyle devam eden olaylar ile yıl sonunda yaşanan siyasi krizler ve suikastlar göz önüne alındığında 2006 yılının Lübnan için son derece hareketli geçtiği söylenebilir. Bu doğrultuda 2006

Resmi Adı	Lübnan Cumhuriyeti
Başkent	Beyrut
Yüzölçümü	10.400 km ²
Nüfus	3.874.050
GSMH	22,86 Milyar Dolar
Hükümet Biçimi	Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Emil Lahoud
Dışişleri Bakanı	Mahmud Hamud
Türkiye Büyükelçisi	Georges Habib Siyam
Askeri Harcamalar/GSMH	% 3.1
Asker Sayısı	72.100 (2002)
Etnik Yapı	
Arap	% 93
Ermeni	% 5
Diğer	% 2
Dini Yapı	
İslam	% 70
Hristiyan	% 30
Petrol Üretimi	
Petrol Tüketimi	107.000 varil/gün
İhracat	2,792 milyar dolar
İthalat	8,547 milyar dolar

* Arş. Gör. Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü

¹ Lübnan'ın 2005 yılına ait gelişmeler için bakınız, Filiz Cicioğlu, "Lübnan 2005", Ortadoğu Yıllığı 2005, Kemal İnat, Ali Balcı (der.), Nobel Yayınları, İstanbul, 2006. ss. 135-154

² "Hariri suikastına uluslararası soruşturma", BBC Turkish, 7 Nisan 2005.

yılında yaşanan gelişmeler⁴ temel başlık altında toplanabilir. Bunlardan ilki Hariri suikastını soruşturan BM Komisyonu ile ilgili gelişmelerken, ikincisi 12 Temmuz'da başlayan İsrail ve Hizbullah arasındaki çatışmalar ve ateşkes süreci, üçüncüsü BM tarafından oluşturulan barış gücü ve sonrasında yaşanan gelişmeler ve son olarak da savaş sonrası ülkede oluşan kaos ortamı ve iç siyasi gelişmelerdir.

Hariri Soruşturmasıyla İlgili Gelişmeler

2006 yılının hemen başında, 2 Ocak'ta Lübnan eski Başbakanı Refik Hariri suikastını soruşturmakla görevli BM Komisyonu, Suriye lideri Beşar Esad ve Dışişleri Bakanı Faruk El-Şara'yla görüşmek istediğini açıkladı.³ Şam yönetimi ise BM'den resmi bir talep gelmediğini, ancak gerektiğinde komisyonla işbirliği yapacağını belirtti. Bunun yanı sıra 2005 yılının sonunda görevinden ayrılan soruşturma komisyonu başkanı Alman Savcı Detlev Mehlis'in yerine 11 Ocak tarihinde Belçikalı Savcı Serge Brammertz'in atandığı açıklandı. Brammertz'in soruşturmasının 15 Haziran'a kadar süreceği belirtilse de daha sonra komisyona ek süre tanındı ve BM Güvenlik Konseyi'nin kararıyla süre bir yıl daha uzatıldı.⁴

Şubat ayının Lübnanlılar için önemi kuşkusuz büyüktü. Zira 14 Şubat 2005'te bir suikast sonucu öldürülen eski başbakanlardan Refik Hariri'nin ölümünün birinci yıldönümü dolayısıyla anma etkinlikleri ve protesto gösterileri düzenlendi.⁵ Yıldönümü dolayısıyla düzenlenen etkinliklere Şii gruplar Hizbullah ve Emel örgütleri ile Hıristiyan politikacı Michel Aun taraftarları katılmadı.⁶

Suikastı soruşturan Komisyon'un Başkanı Serge Brammertz, soruşturmanın başarısında Suriye'nin işbirliğinin yaşamsal önem taşıdığını belirtti. BM Komisyonu'nun 14 Mart'ta yayınladığı raporda Suriye'nin Hariri suikastını inceleyen komisyonla hemen her alanda işbirliği yaptığı ve Komisyon'un bütün taleplerine olumlu yanıtlar verdiği bildirilmiştir. Bu raporla Suriye ile BM arasındaki gerilim bir parça

³ "UN Hariri Commission asks to interview Syrian president" **The Associated Press**, January 2, 2006, "UN wants to interview top Syria leaders", **International Herald Tribune**, January, 10 2006

⁴ "Hariri soruşturması uzatıldı", **BBC Turkish**, 15 Haziran 2006

⁵ Murat Çelikkan, "Refik Hariri", **Radikal** 2, 19 Şubat 2006.

⁶ "Thousands gather to mark Hariri anniversary", **International Herald Tribune**, January, 14, 2006

olsun azaldı.⁷ Bunun yanında Mart ayının sonunda BM, Hariri suikastının suçlularının yargılanması için uluslararası bir mahkeme kurulmasını istedi. Güvenlik Konseyi de BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın uluslararası bir mahkeme kurulması talebine olumlu yanıt verdi.⁸

Nisan ayının başında (9 Nisan'da) BM Komisyonu'nun başkanı Serge Brammertz suikastla ilgili görüşmelerde bulunmak üzere Şam'a bir ziyarette bulundu. Soruşturmada umduklarından daha fazla ilerleme kaydettiklerini belirten Bremmertz, başarılı olmaları için Suriye'nin işbirliğinin önemini tekrarladı.⁹ Bu ziyaretin ardından 25 Nisan'da Komisyon heyeti Şam'da Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad ile bir araya geldi. Komisyonun Esad'la bu ilk görüşmesinin soruşturmanın geleceği açısından büyük önem taşıdığı söylenebilir.¹⁰

12 Temmuz'da iki İsrail askerinin Hizbullah tarafından kaçırılmasıyla başlayan İsrail-Hizbullah savaşı ve ardından yaşanan gelişmeler sebebiyle Temmuz, Ağustos ve Eylül ayları Hariri soruşturması yönünden çok yoğun geçmedi. Ancak sonbaharda suların biraz durulmasıyla beraber soruşturma yeniden gündeme geldi. Nitekim daha önce Kofi Annan tarafından teklif edilen Hariri suikastıyla ilgili bir uluslararası mahkeme kurulması önerisi 13 Kasım 2006'da Lübnan hükümeti tarafından oybirliğiyle onaylandı. Bakanlar Kurulu toplantısının ardından bir açıklama yapan Başbakan Fuad Sinyora, Hariri suikastının aydınlatılmasını bütün Lübnan halkının istediğini ve bu nedenle söz konusu kararı destekleyeceklerini belirtti.¹¹ Ancak Lübnan Devlet Başkanı Emil Lahud, uluslararası mahkeme kurulması konusunda hükümetin kabul ettiği kararnameyi reddetti. Devlet Başkanlığı makamından yapılan açıklamada, Lahud'un kararnameyi, meşru,

⁷ "Hariri suikastını Şam aydınlatır", **BBC Turkish**, 17 Mart 2006, "BM: Şam Komisyonla işbirliğinde", **CNN Türk**, 15 Mart 2006.

⁸ "BM Hariri suikastı için mahkeme kurmak istiyor", <http://www.voanews.com/turkish/archive/2006-03/2006-03-30-voa3.cfm>, (erişim: 29.01.2007) "Annan'dan Hariri suikastı için özel mahkeme önerisi", <http://www.haberx.com/n/245546/annandan-hariri-suikasti-icin-ozel.htm>, (erişim: 29.01.2007) "Hariri suikastı için özel mahkeme kuruluyor", **Hürriyet**, 30 Mart 2006

⁹ "Esad ile Hariri suikastı görüşmesi", **BBC Turkish**, 9 Nisan 2006

¹⁰ "Syrian leader summits to UN inquiry", **International Herald Tribune**, April, 25 2006, "Head of UN probe into Hariri's murder travels to Syria to interview President Assad", **CNN**, April, 25 2006

¹¹ "Lübnan BM Mahkemesini onayladı", **BBC Turkish**, 13 Kasım 2006, "Hariri suikastı için uluslararası mahkemeye onay", **Hürriyet**, 13 Kasım 2006

anayasaya uygun ve uzlaşma ürünü olan bir hükümet tarafından gözden geçirilmesi için reddettiği bildirildi.¹² İlerleyen bölümlerde bahsedileceği üzere uluslararası mahkeme kurulması meselesi 2006 yılının sonunda Lübnan iç siyasetini bir hayli karıştıracaktır.

Bu arada Aralık ayında soruşturma heyeti başkanı Serge Brammertz son raporunda çalışmalarının kritik bir aşamaya geldiğini açıklamıştır. Raporunda Hariri suikastıyla onun ardından işlenen ve yedisi ölümle sonuçlanan on dört saldırı arasında bağlantılar bulunduğu belirtilmiştir. Brammertz ayrıca Suriye'nin de kendileriyle işbirliği yaptığını tekrar vurgulamıştır.¹³

İsrail-Hizbullah Savaşı ve Ateşkes Süreci

İsrail ile Hizbullah arasında Lübnan topraklarında ve İsrail'in kuzeyinde cereyan eden silahlı çatışmalar, 12 Temmuz 2006 tarihinde Hizbullah militanlarının sınırı geçerek, üç İsraili askeri öldürmesi ve ikisini rehin alması üzerine ortaya çıktı. Hizbullah "Gerçek Vaat Operasyonu" (Operation Truthful Promise) adını verdiği saldırının ardından yaptığı açıklamada İsrail hapishanelerinde tutuklu bulunan Filistinlilerin serbest bırakılması karşılığında rehinenin iade edileceğini belirtti. İsrail'in buna yanıtı sert oldu. Başbakan Ehud Olmert, bu eylemin "savaş sebebi" olduğunu söylerken,¹⁴ aynı gün askerlerin kaçırıldığı bölgeye İsrail birliklerince sınırlı bir operasyon düzenlendi. Bu saldırı sırasında Hizbullah'ın bir İsrail tankını imha etmesi ve beş İsrail askerini öldürmesi üzerine İsrail hükümeti 13 Temmuz'da Lübnan'a yönelik "İstikamet Değişimi Operasyonu"nu (Operation Change of Direction) başlattı.¹⁵ İsrail Başbakanı Ehud Olmert'in "Bu sabahki olay bir terör saldırısı değildir, İsrail'e nedensiz bir şekilde saldıran egemen bir devletin eylemidir. Hizbullah'ın da bir parçasını oluştur-

¹² "Lübnan'da uluslararası mahkeme krizi", **BBC Turkish**, 9 Aralık 2006

¹³ Hariri soruşturmasında kritik aşama", **Kozmopolit**, 13 Aralık 2006, "Hariri suikastında yeni bağlantılar", **BBC Turkish**, 12 Aralık 2006, İbrahim Karagül, "Neden susuyorsunuz, şimdi de konuşsanız", **Yeni Şafak**, 22 Haziran 2006

¹⁴ "Eight IDF soldiers killed, 2 kidnapped on northern frontier", **The Jerusalem Post**, July 12, 2006

¹⁵ Talha Köse, **SETA Lübnan Raporu: Lübnan'da İstikrar Arayışları**", Aralık 2006, s. 19

http://www.setav.org/document/SETA_LUBNAN_RAPORU.pdf (erişim: 29.01.2007).

duğu Lübnan hükümeti bölgenin istikrarını sarsmaya çalışıyor"¹⁶ şeklindeki ifadesi saldırıların ilerleyen tarihlerde nasıl bir şekil alacağını da göstergesiydi. 13 Temmuz günü İsrail, Lübnan'ın başkenti Beyrut'taki uluslararası havaalanını, 21 köprüyü, Hizbullah ve Lübnan ordusuna ait üsleri bombalarken saldırılar sırasında 46 sivil de hayatını kaybetti.¹⁷

Bu arada 14 Temmuz'da Ehud Olmert, Lübnan'a yönelik saldırılarına üç koşulun yerine getirilmesi halinde son vereceklerini açıkladı. Olmert'e göre ilk koşul, Hizbullah'ın kaçırıldığı iki askerin serbest bırakılması, ikinci koşul, Hizbullah'ın İsrail'in kuzeyine roket saldırılarına son vermesi, üçüncü koşul olarak ise, Hizbullah'ın silahsızlandırılmasını öngören BM'nin 1559 sayılı kararının uygulanması.¹⁸ İsrail'in saldırılarına ve İsraili yetkililerin demeçlerine Hizbullah'ın tepkisi ise esirlerin iadesi konusunda kendi şartlarını açıklamak oldu. Hizbullah lideri Şeyh Hasan Nasrallah esirlerin geri verilmesinin ancak İsrail'in elinde bulunan 4 Lübnanlının serbest bırakılmasıyla mümkün olacağını belirtti.¹⁹

Aynı tarihte toplanan G-8 Zirvesi'nde ise Lübnan'daki çatışmalarla ilgili farklı tepkiler geldi. Avrupa Birliği, İsrail saldırısının "oranlı bir güç kullanımı" olduğuna dikkat çekerken, sorunun çözümünün BM gözetiminde bir güçle sağlanmasını istiyordu. Rusya bu konuda Avrupa Birliği ile aynı görüşü paylaşıyordu. ABD ise kriz dolayısıyla İran ve Suriye'yi suçlayarak, Hizbullah'ın bu iki ülkeden destek aldığını ve İsrail'in haklı bir savunma içerisinde olduğunu iddia ediyordu.²⁰ Toplantının ardından G-8 üyeleri ateşkesin sağlanabilmesi için bazı şartların yerine getirilmesi gerektiğini ileri sürdüler. Bu şartlar; kaçırılan İsrail askerlerinin Hizbullah tarafından iade edilmesi, İsrail topraklarına yönelik saldırıların sona erdirilmesi, İsrail askeri

¹⁶ "Israeli forces enter Lebanon after 2 soldiers are seized", **The New York Times**, July 12, 2006

¹⁷ "Ortadoğu'da fitili ne ateşledi?", **CNN Türk**, 9 Ağustos 2006

¹⁸ "Olmert'ten üç koşul", **BBC Turkish**, 14 Temmuz 2006; "Timeline: Lebanon Conflict", **El-Jazeera**, August 17, 2006

¹⁹ Ali Balcı, Filiz Cicioğlu, "İsrail'in 2006 Lübnan İşgali: Olaylar Tepkiler" (yayımlanacak).

²⁰ "G-8 summit leadders split over Lebanon invasion", **International Herald Tribune**, July 14, 2006, David Fickling "Diplomatic Timeline: Lebanon and Israel, July 2006", **The Guardian**, August 2, 2006, "G-8 agenda for summit is sidetracked", **The New York Times**, July 16, 2006

operasyonlarının durdurulması, İsrail kuvvetlerinin Gazze'den bir an önce çekilmesi ve Filistinli bakan ve parlamenterlerin serbest bırakılması olarak açıklanmıştır.²¹

Saldırıların iyice şiddetlendiği ikinci günde Lübnan Başbakanı Fuad Sinyora'nın talebi üzerine BM Güvenlik Konseyi toplantıya çağrıldı. Ancak toplantı ABD'nin muhalefeti sonucu bir ateşkes kararı alamadan dağıldı.²²

17 Temmuz'da İsrail ordusu Rmeileh'de bir minibüse füze saldırısı düzenledi ve saldırıda 12 Lübnanlı öldü. Bu saldırılar devam ederken savaşa ilişkin temel politikasını açıklayan Olmert, İsrail Meclisi Knesset'te yaptığı konuşmada operasyonun İsrail şehirlerine yönelik roket saldırıları sona erene, kaçırılan askerler serbest bırakılana ve Lübnan Hizbullah'ın silahsızlandırılmasını öngören 1559 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararının yükümlülüklerini yerine getirene kadar devam edeceğini ilan etti.²³ Saldırıları tüm şiddetiyle sürerken onbinlerce insan Suriye sınırına yığıldı. Savaştan kaçanların büyük bölümü, Lübnan'da bulunan yabancılar olsa da binlerce Lübnanlı aile de evlerini terk etti. Saldırıları başladığından beri 150 binden fazla kişi Suriye'ye geçti. Bunun yanında Avrupa ülkeleri de Lübnan'da bulunan vatandaşlarını tahliye etmeye çalıştı. Fransa'nın yolladığı bir gemi yaklaşık 1200 kişiyi Beyrut'tan alarak Kıbrıs'a taşıdı.²⁴ Saldırıların beşinci günü olan 18 Temmuz'da 200'ü aşkın Lübnanlı sivil hayatını kaybetmişti.²⁵

İsrail saldırılarının her geçen gün biraz daha artması üzerine 20 Temmuz'da New York'ta BM genel merkezinde diplomasi trafiği hareketlenmeye başladı. Ortadoğu'dan henüz dönen BM heyetinin çalışmalarını hakkında Güvenlik Konseyi üyelerini bilgilendiren Kofi An-

²¹ "G-8 calls for end Mideast strife", CNN, July 17, 2006. "Documents and source material", *Journal of Palestine Studies*, Vol: XXXVI, No: 1, Autumn 2006, s. 160

²² "Timeline of the July War 2006", *The Daily Star*, (erişim: 30.01.2007), David Fickling, "Diplomatic timeline: Lebanon and Israel, July 2006", *The Guardian*, August 2, 2006

²³ "Adrees by Prime Mister Ehud Olmert-The Knesset", Prime Minister's Office, July 17, 2006, <http://www.pmo.gov.il/PMOeng/communication/PMSpeaks/speechknesset170706.htm> (erişim: 30.01.2007)

²⁴ "Lübnan boşalıyor", *BBC Turkish*, 18 Temmuz 2006

²⁵ "Timeline: Lebanon Conflict", *El-Jazeera*, August 17, 2006

nan, şiddet olaylarına son verecek bir karar çıkarması konusunda Güvenlik Konseyi'ni ikna konusunda çabalarda bulundu. Kofi Annan G-8 Zirvesi'nde teklif ettiği Lübnan'ın güneyine uluslararası istikrar gücü konuşlandırma fikri konusunda ısrarcı oldu. İngiltere'den de bu öneriye destek geldi. Ancak gözlemciler daha öncelikli olarak bir ateşkesin ilan edilmesi konusunu tartıştılar.²⁶

21 Temmuz'a gelindiğinde çatışmanın başlangıcından itibaren Lübnan tarafında hayatını kaybedenlerin sayısı 350 iken, ölen İsrailiilerin sayısı 34'e ulaşmıştı. İsrail ordusu Hizbullah'ın yoğun olarak konuşlandığı güney Lübnan'ın yanı sıra Lübnan'daki diğer hedefleri de vurmaya devam ediyordu.²⁷ Saldırıları bütün yoğunluğuyla devam ederken ABD Dışişleri Bakanı Condolezza Rice ve Almanya Dışişleri Bakanı Frank Walter Steinmeier bölgeye bir ziyaret düzenledi. Temaslarının amacını "kalıcı bir barış yolu bulmak" olarak ifade eden Rice, hedeflerinin İsrail ve Hizbullah arasında derhal geçerli olacak bir ateşkes sağlamak olmadığını ifade etti. Rice, "sadece statükoya dönülecekse" ateşkesin bir anlamı olmayacağını savunarak, şiddetin temelindeki nedenlere yönelmek gerektiğini belirtti.²⁸

25 Temmuz'da tüm dünyanın gözlerini Lübnan'a çeviren bir olay yaşandı. BM'e mensup 4 askeri gözlemci İsrail hava saldırısı sırasında hayatını kaybetti. Genel Sekreter Kofi Annan yaptığı açıklamada, gözetim noktalarının kasıtlı olarak hedef alınmış görünmesinin kendisini şok ettiğini söyledi.²⁹ Bunun üzerine BM Güvenlik Konseyi 27 Temmuz'da aldığı bir kararla İsrail hükümetini söz konusu olaya ilişkin öncelikle kapsamlı bir soruşturma yapmaya davet etti, aynı zamanda da İsrail'i BM personelinin korunmasına ilişkin uluslararası

²⁶ "Annan calls for ceasefire", *The Guardian*, July 20, 2006; "Peace force is urged for Lebanon", *The New York Times*, July 18 2006.

²⁷ Ali Balcı, Filiz Cicioğlu, "İsrail'in 2006 Lübnan İşgali: Olaylar Tepkiler" (yayınlanacak).

²⁸ "Avrupa'nın diplomasi arayışı", *BBC Turkish*, 22 Temmuz 2006; "Timeline: Lebanon Conflict", *El-Jazeera*, August 17, 2006; "Timeline of the July War 2006", *The Daily Star*, (erişim: 30.01.2007); David Fickling, "Diplomatic timeline: Lebanon and Israel, July 2006" *The Guardian*, August 2, 2006

²⁹ "Timeline: Lebanon Conflict", *El-Jazeera*, August 17, 2006; "Timeline of the July War 2006", *The Daily Star*, (erişim: 30.01.2007); David Fickling, "Diplomatic timeline: Lebanon and Israel, July 2006", *The Guardian*, August 2, 2006, "Orta-doğu'da fitili ne ateşledi?", *CNN Turk*, 9 Ağustos 2006

kurallara uymaya çağırıldı.³⁰ Ancak bu konuda ABD'nin itirazı nedeniyle BM Güvenlik Konseyi bir kınama yayınlayamadı.³¹

Savaş devam ederken çeşitli uluslararası örgütlerden de tepkiler gelmeye başladı. Bunlardan biri olan Uluslararası Af Örgütü saldırılar sırasında yayınladığı raporlarda özellikle BM Güvenlik Konseyi'ni bir an önce ateşkes ilan etmeye ve sivillerin öldürülmesini engellemeye çağırıldı.³²

Gerek uluslararası örgütlerden gelen tepkiler, gerekse bölgeden saldırıların bir an önce sonlandırılmasına ilişkin ortaya çıkan kınamalara rağmen, İsrail Lübnan'a yönelik saldırılarını sürdürmeye devam etti. 25 Temmuz'da İsrail güçlerinin Hizbullah karargâhu olduğunu ileri sürdükleri Bint Jbeil bölgesini kontrol altına almaya çalışması yeni ve şiddetli bir çatışmayı beraberinde getirdi. 29 Temmuz'a kadar süren Bint Jbeil çatışmasında 26 Hizbullah militanı ölürken, İsrail ordusu da ciddi kayıplar verdi.³³ Hizbullah lideri Hasan Nasrallah bu çatışmada ciddi kayıplar veren İsrail birliklerinin artık geri çekileceğini iddia ediyordu.

Bint Jbeil'deki çatışmalar devam ederken bir taraftan da uluslararası diplomasi çalışmaları sürüyordu. 26 Temmuz'da ABD ve İtalya'nın ortak başkanlığında, savaşı sona erdirmek amacıyla düzenlenen ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu on sekiz ülkenin ve uluslararası kuruluşların üst düzeydeki temsilcilerinin katıldığı Roma Konferansından beklenen sonuç çıkmadı. Konferansta Lübnan Başbakanı Fuad Sinyora krizi sona erdirmek için 7 maddelik bir plan sundu. Söz konusu planda, İsrail ile Hizbullah arasındaki çatışmaların derhal durdurulması, İsrail'in Lübnan'da işgal ettiği topraklardan çekilmesi, tartışmalı olan Şebaa Çiftlikleri bölgesinin BM kontrolüne bırakılması, İsrail ve Lübnan'ın ellerindeki bütün tutsakları serbest bırakması, Lübnan Ordusu'nun güney Lübnan'a yerleşmesi ve bölgeye BM Barış

³⁰ "Security Council 'Deeply shocked and distressed' by Israeli firing on United Nations observer post in Lebanon, which killed four peacekeepers", <http://www.un.org/News/Press/docs/2006/sc8788.doc> (erişim: 31.01.2007)

³¹ "BM'den henüz kınama yok", **BBC Turkish**, 27 Temmuz 2006, "BM'den karar ve kınama çıkmadı", **BBC Turkish**, 28 Temmuz 2006

³² "BM: Güvenlik Konseyi İsrail-Lübnan çatışmasındaki sivilleri korumak için acil önlemler almalıdır", www.amnesty.org.tr/print.php3?sindex=vifois1907200601 (erişim: 20.01.2007)

³³ "IAF hits road on Lebanon-Syria border", **Haaretz**, July 30, 2006; "The day Israel realised that this was a real war", **The Guardian**, July 30, 2006

gücü konuşlandırılarak barışın korunması isteniyordu. Bu plan kabul edilmezken liderler, sıcak bölgeye yerleştirilmesi planlanan uluslararası gücün BM çatısı altında olması ve Lübnan'ın yeniden inşası için yardım konferansı toplanması konularında anlaşıldılar.³⁴

Bir taraftan Roma Konferansı çalışmaları devam ederken, diğer taraftan Bint Jbeil çatışmalarının hemen ardından 30 Temmuz'da, İsrail daha önce Filistin'de yaptığı katliamların benzerini Lübnan'ın Kana Kasabasında gerçekleştiriyordu.³⁵ Kana kentinden İsrail topraklarına yönelik 150 roket saldırısı olduğu iddia eden İsrail ordusunun Kana'ya düzenlediği hava saldırısında 37'si çocuk olmak üzere 60 sivil hayatını kaybetti.³⁶ 60 kişinin ölümüne sebep olan katliama tüm dünyadan sert tepkiler ve kınamalar geldi. BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın Lübnan'daki temsilcisi Geir Petersen, saldırıyı kınayan açıklamasında, Kana'da çoğunluğu çocuk onlarca Lübnanlı sivilin öldürülmesi nedeniyle derinden sarsıldığını ve üzüldüğünü kaydetti. İngiltere Dışişleri Bakanı Margaret Beckett, İsrail'in saldırısını "çok korkunç" olarak niteledi ve İsrail'i defalarca orantılı güç kullanma konusunda uyardıklarını belirtti. Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, Kana saldırısını kınadı ve derhal ateşkes sağlanması çağrısında bulundu. Aynı şekilde Avrupa Komisyonu sözcüsü de İsrail saldırısının "korkunç" olduğunu belirterek, iki taraftan da derhal ateşkes ilan etmesini ve uluslararası hukuka bağlı kalmaları uyarısında bulundu.³⁷ İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch), İsrail'in Kana'ya düzenlediği saldırıda 60 sivilin öldürülmesini "savaş suçu" olarak niteledi. İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF)'ni güney Lübnan'da "serbest atış bölgesi"nde gibi davranmakla suçlayan örgüt, sivillerle, savaşan tarafı ayırt etmekteki ihmalin savaş suçu olarak görülebileceğine de dikkat çekti.³⁸

³⁴ "Sinyora Planı", **Vikipedi Ansiklopedi**, http://tr.wikipedia.org/wiki/Sinyora_Plan%C4%B1 (erişim: 12.02.2007), Talha Köse, **SETA Lübnan Raporu: Lübnan'da İstikrar Arayışları**, Aralık 2006, s. 19 http://www.setav.org/document/SETA_LUBNAN_RAPORU.pdf (erişim: 29.01.2007). "Ortadoğu'da fitili ne ateşledi?", **CNN Türk**, 9 Ağustos 2006

³⁵ "When you sleep with a missile", **Jerusalem Post**, August, 2 2006

³⁶ "IDF: 150 rockets fired from Qana at Israeli cities", **Jerusalem Post**, July, 30 2006

³⁷ "Kana katliamına uluslararası tepki", **BBC Turkish**, 30 Temmuz 2006; "EU divisions harden on Lebanon action", **International Herald Tribune**, July, 30, 2006

³⁸ "Israel/Lebanon: Israel responsible for Qana attack", <http://hrw.org/english/docs/2006/07/30/lebanol3881.htm> (erişim: 05.02.2007)

Batı'dan bu tepkiler gelirken Arap dünyası da Kana katliamı konusunda öfkeliydi. Ürdün Kralı Abdullah, İsrail'in Kana'da düzenlediği saldırının ardından, İsrail'in hukuku ve bütün uluslararası sözleşmeleri ihlal ederek suç işlediğini kaydetti. Kral Abdullah ayrıca acilen ateşkes yapılması çağrısını yineledi. Arap Birliği Genel Sekreteri Amr Musa da, İsrail'in Lübnan'daki söz konusu saldırısı için uluslararası soruşturma yapılmasını istedi. Kuveyt ise Lübnan'a 300 milyon dolar yardım yapacağını açıkladı. Filistin'deki Hamas yönetimi de saldırıyı ağır şekilde kınadı.³⁹

Kana saldırısına bu şekilde tepkiler sürerken İsrail, Başbakan Ehud Olmert aracılığıyla ateşkesi düşünmediklerini tüm dünyaya duyurdu. Olmert, yakın zamanda bir ateşkes ilan edilmesini beklemeyeceğini ifade ederek, "savaş ancak roket tehdidi ortadan kalktığında ve kaçırılan askerler serbest bırakıldığında son bulacak" şeklinde bir açıklama yaparak bu konudaki niyetini ortaya koydu.⁴⁰ İsrail Kana saldırısının ardından 48 saat süreyle ateşkes ilan edeceğini açıklamasına rağmen söz konusu ateşkesi kısa süre içerisinde bozdu⁴¹ ve Güney Lübnan'ı karadan ve havadan vurmaya devam etti. 31 Temmuz günü Güney Lübnan'daki Ayta El-Sha'b köyünde Hizbullah militanlarıyla girdiği çatışma sonucunda 3 İsrail askeri ölümlenirken, 25 tanesi de yaralandı.⁴² İsrail ordusundan yapılan açıklamada bu çatışmada 7 Hizbullah militanının öldürüldüğü, 10 tanesinin de yaralandığı belirtildi.⁴³

Ağustos ayına gelindiğinde tarafların ateşkes için herhangi bir çabaları yoktu. Bu arada diplomatik girişimler devam ediyordu. 1 Ağustos'ta bir araya gelen Avrupa Birliği Dışişleri Bakanları'nın gündeminde Lübnan vardı. Toplantı için Brüksel'e gelen çok sayıda Dışişleri Bakanı İsrail'in bir an önce saldırılarını durdurması için BM'nin derhal bir karar çıkartması yolunda ağırlıklarını koymaya karar verdiler. Fransa ve dönem başkanı Finlandiya dışişleri bakanları derhal ateşkes çağrısında bulundular. Dışişleri Bakanları ayrıca BM destekli bir barış gücü seçeneğini de ele aldı. Ancak önceliğin ateşkes ilan

³⁹ "Kana katliamına uluslararası tepki", **BBC Turkish**, 30 Temmuz 2006

⁴⁰ "İsrail: Ateşkes düşünmüyoruz", **BBC Turkish**, 31 Temmuz 2006

⁴¹ "Lübnan-İsrail: Savaş suçu devam ederken 48 saat yetersiz", www.amnesty.org.tr/print.php3?sindex=vifois0108200601 (erişim: 19.01.2007)

⁴² "3 soldiers dead in Ayta a-Sha'b clashes", **Jerusalem Post**, August 1, 2006

⁴³ "IDF carving out South Lebanon buffer zone to extend 6-8 kilometres North of border", **Hareetz**, August 3, 2006

edilmesi olduğu konusunda bütün ülkeler görüş birliğine vardı.⁴⁴ Ancak krizi sona erdirmeye yolundaki uluslararası diplomasi girişimleri ABD ve Fransa arasındaki görüş farklılıkları nedeniyle sekteye uğradı. Fransa, istikrar gücü konuşlandırılmasından önce Lübnan hükümetiyle Hizbullah arasında kapsamlı bir siyasi uyum sağlanması gerektiği konusunda ısrarlarını sürdürdü. Ayrıca Fransa'nın isteği hassas bir konu olan tutsakların durumunun yanı sıra Suriye'yi de ilgilendiren Şebaa Çiftlikleri anlaşmazlığını da kapsamaktaydı. Fransa'nın ikinci önerisine göre ise uluslararası güç gerekli durumlarda silah kullanma yetkisine sahip olmalı, ancak bu durum, İsrail adına Hizbullah'ın silahlılandırılması anlamına gelmemeliydi. Diğer taraftan Fransa'dan oldukça farklı düşünen ABD ise İsrail gibi Hizbullah'ı yok etmeyi amaçlıyordu.⁴⁵

Batı dünyası bu şekilde diplomatik çabalarda bulunurken, 3 Ağustos'ta Malezya'da başlayan ve Ortadoğu'da yaşanan gelişmelerin değerlendirildiği İslam Konferansı Örgütü toplantısına video konferans yoluyla katılan Sinyora, bir milyon kişinin evlerinden olduğunu vurguladı. Konferansa katılan Müslüman ülkelerin temsilcileri, hazırladıkları taslak karar metninde, derhal BM Güvenlik Konseyi'nin desteklediği bir ateşkes ilan edilmesi çağrısında bulundular.⁴⁶

Diplomatik çabalar bu şekilde devam ederken İsrail kabinesinin onayını alan ordu, Lübnan'ın içlerine doğru kara harekâtını genişletti. Burada İsrail ordusunun amacı, Hizbullah'ı İsrail sınırından uzaklaşmaya zorlayıp, güvenlik şeridi oluşturulmasını sağlamaktı. Ayrıca İsrail söz konusu harekâtla BM'in oluşturacağı istikrar gücünün desteğiyle de bu bölgeyi kontrol edebilmeyi amaçlıyordu.⁴⁷ İsrail'in aynı gün yaptığı diğer saldırılar da Lübnan ile Suriye arasındaki Bekaa Vadisi'ni hedef alıyordu. İsrail bu saldırıyla uluslararası güç konuş-

⁴⁴ "EU rejects ceasefire call and UN fails to act as a disunity prevails", **The Guardian**, August 2, 2006; "Timeline: Lebanon Conflict", **El-Jazeera**, August 17, 2006; "AB Lübnan'ı görüşüyor", **BBC Turkish**, 1 Ağustos 2006

⁴⁵ "Fransa'dan Lübnan önerisi", **BBC Turkish**, 2 Ağustos 2006

⁴⁶ "Putrajaya Declaration on the situation in Lebanon at the special meeting of the extended executive committee of the Organization of Islamic conference" Putrajaya, Malaysia, 3 August 2006, <http://www.oic-oci.org/> (erişim: 06.02.2007), "İslamoğlu, bir an önce Lübnan halkının kurtarılmasını istedi", **IRNA Haber Servisi**, 6 Ağustos 2006

⁴⁷ "Israel moves deep into Lebanon", **Reuters**, August 2, 2006

landırılana kadar Hizbullah'a mümkün olan en fazla hasarı verme niyetindeydi.⁴⁸

3 Ağustos'ta İsrail kara kuvvetleri sınır yakınlarındaki bazı köylerin denetimini ele geçirmek için Hizbullah militanlarıyla çarpışırken, uçaklar Beyrut'un güneyine bomba yağdırdı. Hizbullah lideri Şeyh Hasan Nasrallah ise İsrail kuvvetleri Lübnan'ın içlerine, özellikle de Beyrut'un merkezine saldırılarını sürdürürlerse, Tel Aviv'i vuracaklarını iddia etti. Nasrallah buna karşılık, İsrail'in Lübnan'daki meskûn alanlara saldırıyı durdurması halinde kendilerinin de roket saldırılarını keseceklerini söyledi. Saldırıların başından Ağustos ayının başına kadar kesinleşen ölü sayısının 520 civarında olduğu belirtilirken, Hizbullah'ın öldürdüğü İsraili sayısının da 67'yi bulduğu açıklandı.⁴⁹

BM Güvenlik Konseyi'nin 15 üyesi, Lübnan'da çatışmalara son verilmesi ve kalıcı barışın sağlanması amacıyla bir karar tasarısı üzerinde uzlaşma girişimlerine 4 Ağustos'ta tekrar hız kazandırdı. Fransa ile ABD arasındaki görüş ayrılıklarını gidermeye çalışan Güvenlik Konseyi yeni bir karar tasarısı üzerinde çalıştı. Söz konusu tasarı çatışmaların bir an önce durdurulmasını ve ateşkesten sonra Lübnan'da barış gücü konuşlandırılmasını da içeren uzun vadeli çözüm planına destek verilmesini öngörmekteydi. Ancak tasarıda, gerek İsrail gerekse Hizbullah'a ateşkesin sıkı denetleneyeceği yönünde teminat verilip verilmeyeceği, çok uluslu gücün Lübnan'a ne zaman gönderileceği ve İsrail'in çok uluslu güç gelene dek Güney Lübnan'da kalıp kalmayacağı gibi konular tartışılmıyordu.⁵⁰

Bu görüşmelerin ertesi günü, 5 Ağustos'ta ABD ve Fransa yoğun pazarlıklardan sonra BM'de, İsrail ve Hizbullah arasındaki çatışmalara son vermeyi amaçlayan bir karar tasarısı üzerinde anlaşıldılar. Taraflardan tüm çatışmalara son vermeleri isteyen tasarı İsrail'e, saldırıya maruz kalması halinde kendini savunma izni verilmekteydi. Tasarıda ayrıca BM'nin Lübnan'daki mevcut gücünün ateşkes sürecini izlemesi istenmekteydi.⁵¹ İngiltere Başbakanı Tony Blair yaptığı açık-

⁴⁸ "İsrail kara harekâtını genişletti", **BBC Turkish**, 1 Ağustos 2006

⁴⁹ "Rockets rain down in Israel, bombs in Beirut", **The New York Times**, August 4, 2006.

⁵⁰ "No solution in sight", **Al-Ahram Weekly**, August 3-9, 2006, "BM'de görüşmelere devam", **BBC Turkish**, 4 Ağustos 2006, "Annan'dan kaygı telefonları", **BBC Turkish**, 5 Ağustos 2006

⁵¹ "U.S and France back plan to end Lebanon clashes", **The New York Times**, August 5, 2006

lamada karar tasarısının Lübnan'da birkaç gün içinde şiddeti sona erdirebileceğini söyledi ve tasarımı trajik krizin son bulması yolunda hayati önemde bir adım olarak yorumladı. Başbakan bu noktada Lübnan hükümetinin ülkenin tümünde kontrol sağlaması ve dünyanın İsrail-Filistin sorununa çözüm bulunması yolunda ilgisini kaybetmesi gerektiğini belirtti.⁵²

Aynı şekilde ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice da, BM Güvenlik Konseyi'nde görüşülmekte olan bir karar taslağının Hizbullah'la İsrail arasındaki büyük çaplı çatışmaları yakında durduracağını tahmin ettiğini söyledi. Ancak Rice bunun kalıcı bir barış yolunda atılan ilk adım olacağını, küçük çaplı çatışmaların ise zaman zaman sürebileceğini belirtti.⁵³ Buna karşın Lübnan'ın BM temsilcisi Nuhad Mahmud, Fransa ve ABD'nin anlaşmaya vardığı karar taslağında bazı değişiklikler talep ettiklerini söyledi. Mahmud karar metnine "İsrail'in Lübnan topraklarından çekilmesi" maddesinin de eklenmesini istediklerini belirtti. Lübnan Meclis Başkanı Nebih Berri de aynı şekilde, İsrail askerlerine çekilme çağrısı yapmayan bu metni kabul etmelerinin mümkün olmayacağını belirtirken, İsrail askerleri Lübnan topraklarında kaldıkça çatışmaların süreceği açıklamasında bulundu.⁵⁴

Lübnan'ın bu taleplerine destek veren Moskova yönetimi, BM Güvenlik Konseyi'ne sunulacak karar tasarısında Lübnan'ın itirazlarını dikkate alarak bazı değişiklikler yapmak gerektiğini açıkladı. Ancak Rusya'nın BM'deki büyükelçisi Vitali Çurkin, karar tasarısının Lübnan açısından kabul edilebilir bir hale getirilmesi çabalarına ülkesinin de destek verdiğini söylerken, yapılacak değişikliklerin İsrail tarafından da kabul edilebilir olması gerektiğini vurguladı.⁵⁵ Aynı şekilde Arap Birliği de, Lübnan'ın önerdiği gibi, İsrail'e birliklerini derhal Güney Lübnan'dan çekmesi yönünde bir çağrı yapılmasını istedi.⁵⁶ Bu arada Ürdün Kralı Abdullah da uluslararası toplumun izlediği tutumu eleştirerek, dünyanın küçük ayrıntılara takılarak genel bir strateji ortaya

⁵² "Peace: Can Blair deliver", **The Guardian**, August 6, 2006,

⁵³ "Rice: Büyük saldırılar bitecek", **BBC Turkish**, 6 Ağustos 2006

⁵⁴ "Lebanon asks UN to demand pullout", **The Associated Press**, August 7, 2006, "Lübnan: BM'in kararı bu şekilde İsrail'e Lübnan'ı tahrip etme izni veriyor", **IRNA**, 7 Ağustos 2006

⁵⁵ "Rusya, Lübnan konusunda BM'ye karar taslağı sundu", **IRNA**, 11 Ağustos 2006

⁵⁶ "Arabs push back UN vote on Lebanon", **International Herald Tribune**, August 8, 2006

koymaktan aciz kaldığını savundu ve Ortadoğu'nun geleceğinden duyduğu endişeyi de dile getirdi. Lübnan'a bir destek de İran Cumhurbaşkanı Ahmedinejad ve Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'dan geldi. İki lider Lübnan'ı karar tasarısı konusunda desteklediklerini ve İsrail'in bölgede yaptığı saldırıların insanlık dışı olduğunu belirttiler.⁵⁷ 9 Ağustos'a gelindiğinde tüm diplomatik çabalara rağmen halen BM tarafından bir karar çıkartılamamıştı. Lübnan ve Arap Birliği'nin, Güvenlik Konseyi tarafından hazırlanan karar taslağına İsrail'in Lübnan'dan hemen çekilmesi maddesinin de eklenmesini istemesi nedeniyle kararın çıkması gecikiyordu.⁵⁸

Tüm uluslararası toplumda diplomatik çabalar bu şekilde sürerken, İsrail Lübnan'daki saldırıyı daha geniş bir alana yayma ve Hizbullah'ın roket saldırıları düzenlediği noktaların denetimini ele geçirme kararı aldı. İsrail güvenlik kabinesi operasyonun genişletilmesine yönelik kararı 9 Ağustos günü onayladı. Bunun üzerine İsrail sınırına 30 kilometre mesafedeki Litani Nehri'ne kadar ilerlemeyi öngören taarruz planını uygulamak üzere 30 bin İsrail askeri daha Lübnan topraklarına sevk edildi.⁵⁹

Bu gelişmeye rağmen 10 Ağustos'ta, tıkanan diplomatik görüşmelerin tekrar başlaması gündeme geldi. Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyesinin temsilcileri ateşkesin nasıl sağlanabileceği ve hem İsrail'in Güney Lübnan'dan çekilmesini sağlayıp hem de Hizbullah'ın bölgede yeniden mevzilenmesinin nasıl engellenebileceğini tartışılar. Tartışılan önerilerden biri, İsrail'in bölgeden aşamalı olarak çekilmesi ve her bir aşamada Lübnan kuvvetleri ile güçlendirilmiş bir BM gücünün terk edilen bölgenin denetimini devralması şeklindeydi. Öte yandan BM Genel Sekreteri Annan da ateşkesin bir an önce sağlanmasının gerekliliğine dikkat çekmekteydi.⁶⁰

Aynı gün İsrail hükümeti Lübnan'ın iç kesimlerine asker göndermeye yönelik planlarını uygulamayı geciktireceğini açıkladı. Söz

⁵⁷ "Ahmedinejad ve Esad son Lübnan gelişmelerini değerlendirdi" **IRNA**, 7 Ağustos 2006

⁵⁸ "UN truce plan under threat as conflict spirals", **The Guardian**, August 7, 2006, "BM kararı gecikiyor", **BBC Turkish**, 9 Ağustos 2006

⁵⁹ "Israel set to expand offensive, raising pressure for UN", **The New York Times**, August 10, 2006

⁶⁰ "Annan: Lübnan kararı bu hafta sonuna kadar yayınlanmalıdır", **IRNA**, 11 Ağustos 2006

konusu kararla, bölgede çatışmaların son bulmasına yönelik diplomatik çabalara hız kazandırmak amaçlanmıştı. İsrail Başbakan Yardımcısı Şimon Peres, tatmin edici bir ateşkes anlaşmasına varılır varılmaz, askeri operasyonlarını bitirmeye hazır olduklarını söyledi. Ordu sözcüsü Guy Spiegelman ise diplomatik çabaların başarısız olması halinde Lübnan içinde daha da ilerleyeceklerini vurguladı.⁶¹

11 Ağustos'ta BM İnsan Hakları Konseyi'nde Lübnan konulu olağanüstü bir toplantı yapıldı. Toplantı, çoğunluğu Arap ülkelerinden oluşan Konsey üyelerinin üçte birinden fazlasının talebi üzerine yapıldı. Toplantı öncesinde yardım kuruluşları, Güney Lübnan'da yardıma muhtaç binlerce kişiye ulaşamadıkları yönünde şikâyetlerini dile getirdiler.⁶²

Aynı gün Güvenlik Konseyi'nde ABD ve Fransa'nın, Lübnan'daki çatışmalara son vermeyi amaçlayan bir karar tasarısı üzerinde anlaşması sonucunda ateşkese doğru çalışmalar hız kazandı. Tasarıda İsrail askerlerinin aşamalı olarak çekilmesi öngörüldü. Ayrıca Lübnan askerlerinin bölgeye sevkinden, o anda bölgede görev yapmakta olan UNIFIL (United Nations Interim Force in Lebanon) barış gücünün güçlendirilmesinden ve daha geniş yetkiyle faaliyet göstermesinden bahsediliyordu.⁶³

Nihayetinde 1701 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararı, 15 üyenin hepsinin kabul oyu vermesiyle 2006 İsrail-Lübnan Savaşı'nı sona erdirmek amacıyla 11 Ağustos 2006'da BM Güvenlik Konseyi'nce alındı. Söz konusu karar 12 Ağustos'ta Lübnan ve Hizbullah, 13 Ağustos'ta ise İsrail tarafından kabul edilmiş ve 14 Ağustos'ta saat 8.00'da ateşkes başlamıştır. Kararın bazı önemli noktaları ise şunlar olmuştur: Çatışmalara son verilmesi, Güney Lübnan'a Lübnan ve UNIFIL askerlerinin konuşlanmasına paralel olarak İsrail'in Lübnan'da işgal ettiği bölgelerden çekilmesi, Hizbullah'ın silahsızlandırılması, Lübnan'ın Lübnan hükümeti tarafından tamamen kontrol edilmesi ve Litani

⁶¹ "Geniş kara harekâtı şimdilik durduruldu", **BBC Turkish**, 10 Ağustos 2006

⁶² İnsan Hakları Konseyi'nin herhangi bir yaptırım gücü bulunmamakla beraber, kınama kararı çıktığında bir baskı unsuru olarak düşünülebilir <http://www.un.org/apps/news/infocusRel.asp?infocusID=114&Body=human%20rights%20council&Body1=> (erişim: 7 Şubat 2007)

⁶³ "UN ambassadors finish resolution on Lebanon", **The New York Times**, August 11, 2006

nehriin güneyinde Hizbullah dâhil hiçbir askeri nitelikte gücün bulundurulmaması.⁶⁴

BM'nin ateşkes ilan etmesine rağmen, ateşkes yürürlüğe girene kadar çatışmalar devam etti. İsrail askerleri ve tankları, güney Lübnan'da ilerlemeye çalışırken, Hizbullah ile yeniden çatışmaya girdiler ve çıkan çatışmada beş İsrail askeri hayatını kaybetti. Ayrıca İsrail ordusunun Beyrut'un güney mahalleleri ve Lübnan'ın güneyine düzenlediği hava saldırılarında on beş sivil öldü. İki tarafın da amacı ateşkesi yürürlüğe girmeden karşı tarafa mümkün olan en fazla zararı vermektir.⁶⁵ Çatışmalar bu şekilde devam ederken bir taraftan da ateşkes iki tarafın parlamentoları tarafından da onaylandı. Ancak Lübnan Başbakanı Fuad Sinyora onaya rağmen Hizbullah'ın silahsızlandırılması konusunda bazı çekinceleri olduğunu belirtti.⁶⁶

14 Ağustos günü TSİ 08.00'de, İsrail ve Hizbullah'ın saldırılarına son vermesini talep eden BM Güvenlik Konseyi'nin 1701 sayılı kararı yürürlüğe girdi.⁶⁷ Ateşkesin hemen ardından Lübnan hükümeti ateşkesi desteklemek üzere Lübnan'ın güneyine asker sevkine başladı. Savunma Bakanı Elias Murr yaptığı açıklamada 15 bin askerin Litani Nehri boyunca konuşlandırıldığını belirtti. İsraili askeri yetkililer de işgal ettikleri bazı noktalardan çekilmeye bir iki gün içinde başlayacaklarını belirttiler.⁶⁸

31 Ağustos'ta BM İsrail'i Hizbullah'a yönelik saldırılarının son günlerinde msket bombası kullanmakla suçladı. BM uzmanlarının incelemelerine göre, İsrail'in 34 gün süren savaş boyunca kullandığı msket bombalarının % 90'ı, ateşkestten önceki son 72 saat içinde atılmıştı. BM Acil Yardım Koordinatörü Jan Egeland, savaşın Güvenlik Konseyi kararı ile kısa sürede sona ereceği açıkken bu bombalara baş-

⁶⁴ Resolution 1701 (2006) Adopted by the Security Council at its 5551th meeting, 11 August 2006, <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/465/03/PDF/N0646503.pdf?OpenElement> (erişim: 7 Şubat 2007), "The draft resolution presented at the U.N.", **CNN**, August 11, 2006

⁶⁵ "Ateşkes başlarken İsrail ilerliyor", **CNN Türk**, 14 Ağustos 2006

⁶⁶ "Ateşkes öncesi çatışmalar", **BBC Turkish**, 14 Ağustos 2006

⁶⁷ "Ve Lübnan'da silahlar sustu", **CNN Türk**, 14 Ağustos 2006, "Lebanon ceasefire is just start", **The Guardian**, August 15, 2006, "İsrail ve Lübnan arasında ilan edilen ateşkes icra edilmeye başladı", **IRNA**, 14 Ağustos 2006

⁶⁸ "Lübnan'da 'hassas ateşkes'", **BBC Turkish**, 15 Ağustos 2006

vurulmasının çok yanlış olduğunu ifade etti. Egeland ayrıca Lübnan'ın çeşitli yerlerine atılan bu bombaların temizlenmesinin bir yıldan daha uzun bir zaman alacağını belirtti. İsrail ise kullandığı silahların uluslararası yasalara uygun olduğunu belirterek kendini savundu.⁶⁹

Ateşkesin ilanıyla birlikte her ne kadar iki taraf da zaferini ilan etmiş olsa da, aradan biraz zaman geçtiğinde iki taraftan da başarısızlıkla ilgili itiraflar gelmeye başladı. 24 Ağustos'ta İsrail Genelkurmay Başkanı Dan Halutz ilk kez kamuoyu önünde, Hizbullah'a karşı yürüttükleri operasyondaki başarısızlıklarını kabul etti. Dan Halutz bazı başarılar kaydetmelerine karşın çatışmaların ordunun lojistik, operasyon ve komuta konusundaki yetersizliklerini gözler önüne serdiğini açıkladı.⁷⁰ Aynı şekilde Hizbullah lideri Nasrallah da Lübnan'ın "New TV" kanalına yaptığı açıklamada, İsrail'in, askerlerinin kaçırılması karşılığında "bu denli büyük bir saldırıya girişeceğini öngöremediklerini" söyledi. Hizbullah lideri, "Şimdi bana 'Bugün 11 Temmuz olsa ve esir almanın bu tür bir savaşa yol açma ihtimali yüzde 1 olsa, yine esir alın emrini verir miydiniz?' diye sorsanız, 'Kesinlikle hayır' derim. İnsani, güvenlik, askeri ve siyasi nedenlerle bu emri vermezdim" ifadelerini kullanarak kendileri açısından bir özeleştiride bulunmuştur.⁷¹

Geriye dönüp bakıldığında çatışmanın tarafları arasında net bir kazanandan bahsetmek mümkün değildir. 34 gün süren savaş sonucunda iki taraf da ağır kayıplar vermiş ve çatışmaya girerken düşündükleri hedeflere ulaşamamışlardır. İsrail BM Güvenlik Konseyi'nin 1701 sayılı kararı ile belli kazanımlar elde etmişti. Hizbullah ise Lübnan halkı nezdindeki popülaritesini arttırmıştır. Çatışma iki tarafa da ekonomik açıdan ağır yükler getirmiştir. İki tarafın da güvenlik konusundaki kaygıları bu çatışmalardan sonra daha fazlaşmıştır. Uluslararası kamuoyu da daha önce dünyanın pek çok bölgesindeki çatışmalarda olduğu gibi bu olayda iyi bir sınav verememiş ve Beyrut'un yıkımına kayıtsız kalmıştır. Ayrıca bu operasyondan uluslararası ku-

⁶⁹ "Annan calls on Israel to detail cluster bomb usage", **International Herald Tribune**, August 31, 2006

⁷⁰ "İsrail ordusu: Başarısızdık", **BBC Turkish**, 24 Ağustos 2006

⁷¹ "Nasrallah'tan özeleştirisi", <http://www.evrensel.net/06/08/29/dunya.html#3> (erişim: 16.02.2007),

"Nasrallah'tan Özeleştirisi: 'Savaş Çıkacağını Bilsedim, İsrail Askerlerini Kaçırma Emrini Vermezdim'"

<http://www.trt.net.tr/wwwtrt/hdevam.aspx?hid=157902&k=2> (erişim: 16.02.2007)

rumlar da başarısızlıkla çıkmıştır. BM, kendi personelinin İsrail tarafından hedef alınması karşısında bile somut bir yaptırım uygulayamamıştır. Kriz her ne kadar Suriye ve İran'ın işine yaramış gibi görünse de, krizin insani boyutu ve sivil halkın gördüğü zarar Lübnan için kapanması zor yaralar açmıştır. Hizbullah'a ağır bir darbe vurmak ve olası bir İran operasyonundan önce Hizbullah'ı etkisiz hale getirmek İsrail'in hedefleri arasındaydı. Ancak İsrail'in tüm bu hedeflerine ulaşabildiği söylenemez. Hizbullah karşısında bu şekilde bir direnişle karşılaşan İsrail ve ABD muhtemel bir İran operasyonu için bir kez daha düşünmelidir. İsrail'in hedeflerinden biri de Hizbullah'ı etkisizleştirmekle beraber onu Lübnan halkından koparmaktı. Ancak bu hedefin tam tersine Hizbullah'ın Lübnan halkı nezdinde meşruiyeti de daha fazla artmış hatta yılsonuna doğru yaşanan siyasi krizde Lübnan halkından büyük destek görmüştür. Bunun yanında krizden kazançlı çıkan bir grup da direniş örgütleri olmuştur. Hizbullah'ın sınırlı kaynaklarıyla ABD ve İsrail'e meydan okuması Ortadoğu'da diğer direniş örgütlerine de heyecan getirmiştir. Ancak bu uzun vadede Ortadoğu'da merkezi hükümetlerin zayıflamasına ve istikrarın azalmasına neden olacaktır.⁷²

BM Barış gücü (UNIFIL) ve Türkiye'nin Barış gücüne Asker Göndermesi

11 Ağustos 2006'da Güvenlik Konseyi'nin aldığı 1701 sayılı kararlar UNIFIL'in görev süresi bir yıl uzatılarak 31 Ağustos 2007 olarak belirlendi. Kalıcı bir ateşkesin ve uzun dönemli bir çözümün hedeflendiği dikkate alındığında, şartlar uygun olduğu ölçüde, UNIFIL bu tarihin çok ötesine kadar bölgede kalacak gibi gözükmektedir. Bu kararlar, çatışmaların sona erdirilmesinin izlenmesi, İsrail'in çekilmesi sonucu Güney Lübnan'a yerleşecek Lübnan silahlı kuvvetlerinin desteklemesi, insani yardım konusunda Lübnan ve İsrail ile çalışmaların koordine edilmesi, insani yardımların sivillere ulaştırılması ve yerlerinden edilmiş kişilerin güvenli dönüşünün sağlanması için yardımcı olunması, Güney Lübnan'da hükümet güçleri dışında silahlı bir gücün kalmaması hususunda Lübnan hükümetine yardımcı olunması ve

⁷² Talha Köse, **SETA Lübnan Raporu: Lübnan'da İstikrar Arayışları**, Aralık 2006, s. 20-21
http://www.setav.org/document/SETA_LUBNAN_RAPORU.pdf (erişim: 29.01.2007)

hükümetin rızası olmadan ülkeye silah girişinin engellenmesi hususunda yardımcı olunması karara bağlanmıştır.⁷³

Ancak karardaki bu maddeler dikkatle incelendiğinde pek çok eksiklik taşıdığı görülebilir. Şöyle ki, 1701 sayılı kararın temel amacı, ateşkesi sağlamanın yanı sıra Lübnan hükümetinin ve ordusunun tüm ülkede otoriteyi sağlaması ve bu çerçevede Hizbullah'ın askeri kapasitesinin sona erdirilerek tamamen siyasi süreç içerisine alınmasıdır. Oysa buna benzer bir karar 2004 yılında 1559 sayılı karar ile alınmış ancak Hizbullah silahsızlandırılmamış ve ülkede bir güç olarak varlığını sürdürmüştür. Hizbullah 1701 sayılı kararı da kendisinin silahsızlandırılması olarak algılamamaktadır ve bu karar çerçevesinde silahlarını bırakmayacağını peşinen belirtmiştir. Zaten BM de karar ile doğrudan Hizbullah'ın silahsızlandırılmasını garanti etmemekte, böyle bir görevi doğrudan üstlenmemekte ve bu konuda görevi Lübnan ordusuna verirken kendisini destek olmakla görevlendirmektedir. Karar doğrudan İsrail'in Lübnan'dan çekilmesini de içermemektedir. Lübnan ordusu ve UNIFIL güneyde sınıra konuşuldukları İsrail ordusu da çekilecektir. Ancak İsrail Hizbullah ile ilgili şüphe ve kanıtlara sahipse çekilmeyebilecektir. Hizbullah'ın İsrail'e karşı direnişinin dayandığı temel nokta olan Şebaa çiftliklerinin İsrail tarafından işgalinin sona erdirilmesine ilişkin olarak 1701 sayılı kararda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. İsrail 1701 sayılı kararın Hizbullah'a silah sevkiyatının tam olarak kesilmesini sağlamada yeterli olmayacağını düşünmekteydi. Bu nedenle Hizbullah'a silah sevkiyatının yapıldığı Suriye-Lübnan sınırına da UNIFIL güçlerinin yerleştirilmesini talep etmekte ve bu endişeleri nedeniyle Lübnan'a yönelik hava ve deniz ambargosunu sürdürmekteydi. İsrail, Suriye koridorunun kapatılması durumunda İran'ın Hizbullah'a yönelik askeri yardımının duracağına inanmaktadır. Suriye ise Hizbullah'a silah sevkiyatına engel olacağı sözünü BM'ye verirken, UNIFIL'in Lübnan'la olan ortak sınırına konuşlanmasına karşı çıkmaktaydı. Bu nedenle BM'nin 1701 sayılı kararı ile oluşturulan Barış gücü'nün önünde önemli engeller bulunmaktaydı.⁷⁴

Ateşkes gereği 17 Ağustos'ta Lübnan ordusu ülkenin güneyine asker konuşlandırmaya başladı. İlk aşamada stratejik Litani Nehri'nin

⁷³ İbrahim Kaya, "BM Lübnan Barış gücü: UNIFIL", **Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK)**, 24 Ağustos 2006

⁷⁴ "Lübnan'ın Geleceği ve Türkiye'nin BM Görev Gücü'ne katılımı", **Stratejik Araştırmalar Enstitüsü**, www.turksae.com/face/index.php?text_id=276, Eylül 2006

güneyindeki mevzilere iki bin asker sevk edildi. Oluşturulacak olan BM Barış gücü'nün de bu bölgede Lübnan ordusuyla birlikte hareket edeceği belirtildi.⁷⁵ İsrail de ateşkesin ilan edilmesiyle beraber bölgenin güneyinden askerlerini çekerek, bazı mevzilerini UNIFIL birimlerine bırakmaya başladı.⁷⁶

18 Ağustos'ta Lübnan'ın güneyine konuşlandırılacak BM Barış gücüne katkı yapması beklenen ülkeler New York'ta bir araya geldi. Lübnan'a mümkün olan en kısa zamanda 3 bin 500 asker gönderilmesi konusunda anlaşma sağlandı. Güce liderlik yapması planlanan Fransa ilk etapta 200 asker göndereceğini açıkladı. Daha sonra asker sayısını 900'e çıkaracağını belirtti. BM'nin Lübnan'daki geçici barış gücü UNIFIL'in genişletilmesi ve güçlendirilmesine 5 ülkenin asker vereceği açıklandı. Bangladeş, Endonezya, Malezya, Nepal ve Danimarka barış gücüne asker göndereceğini, Almanya ise deniz gücü ile katkıda bulunacağını açıkladı. Toplantıda Türkiye'yi temsil eden BM Daimi Temsilci Baki İkin Türkiye'nin asker gönderme konusunda henüz karar vermediğini açıkladı. Bu arada toplantıda BM Genel Sekreter Yardımcısı Mark Brown ülkelerden bir an önce barış gücüne asker göndermeye başlamalarını istedi. Aksi takdirde barış gücünün tehlikeye girebileceği belirtildi.⁷⁷

Bu arada 22 Ağustos'ta BM barış gücü'nün liderliğini üstlenmek isteyen bir başka ülke olan İtalya AB dönem başkanı Finlandiya'dan barış gücüyle ilgili AB Dışişleri Bakanlarını acil olarak toplantıya çağırmasını istedi.⁷⁸ İtalya'nın bu çağırısı üzerine AB Dışişleri Bakanları yeni barış gücüne AB'nin yapacağı destekleri görüşmek üzere 25 Ağustos'ta bir araya geldi. BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın da katıldığı toplantıda, Ortadoğu'daki gelişmeler karşısındaki tavrı nedeniyle eleştirilen AB'nin 'durum değerlendirmesi' yaptığı BM taleplerine yanıt vermek için 'iç uzlaşma' arayışlarında bulunduğu, Lübnan'daki yeni barış gücüne 'daha cesur ve cömert katkı' yolları aradığı belirtilerek AB tarafından gönderilecek asker sayısı 7 bin olarak açıklandı. Bir kaç bin kişilik bir grubun derhal sevk edilmesi, ayrıca deniz

⁷⁵ "Lebanese Army enters the country's south", **The New York Times**, August 17, 2006, "3000 Lübnan askeri Lübnan'ın güneyine konuşlandı", **IRNA** 17 Ağustos 2006, "Sending in the troops", **Al-Ahram Weekly**, August 17-23, No: 808

⁷⁶ "Lübnan askeri güneye konuşlanıyor", **CNN Türk**, 17 Ağustos 2006

⁷⁷ "Lübnan'a ilk etapta 3 bin 500 asker", **CNN Türk**, 18 Ağustos 2006

⁷⁸ "AB'de Lübnan'a asker zirvesi", **BBC Turkish**, 22 Ağustos 2006

ve hava desteğinin de verileceği karara bağlandı. Barış gücünün komutası konusu da Şubat 2007'ye kadar Fransa, daha sonra da İtalya'nın bu görevi üstlenmesi şeklinde karara bağlandı.⁷⁹

Bu arada Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, ülkesinin Lübnan sınırına BM barış gücü askerlerinin konuşlandırılmasına karşı çıktı. Esad böyle bir adımın Lübnan'ın egemenliğinin ihlali ve düşmanca bir tutum olacağını savundu. Suriye lideri ayrıca Lübnan hükümetine iki ülke arasındaki ilişkileri sabote edecek adımlara izin vermeme çağrısı yaptı.⁸⁰

28 Ağustos'ta BM Genel Sekreteri Kofi Annan, Lübnan ve İsrail arasında ilan edilen ateşkesin devam etmesine ve barış gücüne destek sağlamak amacıyla Ortadoğu'da kapsamlı bir diplomasi trafiğini devreye soktu. Bu çerçevede Beyrut'ta Başbakan Fuad Sinyora ve Meclis Başkanı Nebih Berri ile görüşen Annan, "Biz, artık Lübnan'da uzun dönemli bir ateşkes ve uzun dönemli barışa kavuşma şansına sahibiz. Hepimizin birlikte çalışması gerekiyor, ziyaretimin amacı da bu" dedi. Berri ile görüşmesinde İsrail ile Hizbullah arasındaki savaşı sona erdiren BM Güvenlik Konseyi kararının yürürlüğe girmesi konusunu da ele aldıklarını söyleyen Annan, ancak hala yapılacak çok iş olduğuna ve uzun bir yol bulunduğuna dikkat çekti. Lübnan Meclis Başkanı Berri de Annan ile İsrail'in Lübnan'ı havadan ve denizden ablukaya almasını gördüklerini söyledi ve bu olayı, İsrail'in BM kararını çiğnemesi olarak nitelendirdi. Annan, Beyrut Havaalanı'nda gazetecilere yaptığı açıklamada da, savaşın ardından Lübnanlı yetkililerle görüşmek üzere bu ülkeye gelmesinin ve uluslararası dayanışmanın vurgulanmasının önemine dikkat çekti.⁸¹

Lübnan'dan sonra gezisinin ikinci durağı olarak İsrail'e giden Annan, burada İsrail Başbakanı Ehud Olmert'le bir araya geldi. İsrail'in yedi haftadır Lübnan'a uyguladığı ablukanın kaldırılmasını isteyen Annan, Lübnan'da Hizbullah militanlarınca kaçırılan İsraili askerlerin koşulsuz serbest bırakılması çağrısında da bulundu. Kofi Annan İsrail Savunma Bakanı Amir Peretz ile de bir araya geldi. Peretz'le görüşmesinde, İsrail'i iki haftadır devam eden ateşkesi en sık

⁷⁹ "EU pledges troops to expand the UN force in Lebanon", **The New York Times**, August 25, 2006, "AB'nin kararı 7 bin asker", **CNN Türk**, 26 Ağustos 2006

⁸⁰ "Esad: Lübnan sınırlarını korumak Lübnan ordusunun görevidir", **IRNA**, 25 Ağustos 2006

⁸¹ "Annan begins Mideast tour in Beirut", **The New York Times**, August 28, 2006

ihlal eden taraf olmakla suçlayan Annan, “Lübnan’ı küçük düşürücü ablukanın en kısa sürede kaldırılmasını” talep etti. Ancak Hizbullah’ın yeniden silahlanmayacağı konusunda önce garantiler almak isteyen Peretz, İsrail ordusunun Lübnan’ın güneyindeki varlığının “sadece birkaç hafta daha” süreceğini belirterek, BM’nin genişletilmiş barış gücünün “makul” sayılarda konuşlanmaya başlamasıyla derhal çekileceklerini vaat etti.⁸²

31 Ağustos’ta İsviçre’de Lübnan’ın yeniden inşası için mali kaynak sağlamayı hedefleyen uluslararası yardım konferansında 940 milyon dolar yardım toplandı. Böylelikle daha önceden gönderilen yardımlarla beraber Lübnan için toplanan toplam yardım 1 milyar 200 milyon dolara ulaşmış oldu. Stockholm’de düzenlenen konferansta konuşan Başbakan Fuad Sinyora, yaraların sarılması için uluslararası topluma dayanışma çağrısı yaptı. Konferansa 60 ülkeden temsilcilerin yanı sıra BM, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Kızılhaç yetkilileri de katıldı.⁸³

Eylül başı itibarıyla barış gücüne katılacak olan askerler yavaş yavaş bölgeye ulaşmaya başladı. İlk olarak 880 kişilik bir İtalyan birliği Beyrut’a ulaştı. Fransız askerleri de Eylül’ün ilk haftasında başkente geldi.⁸⁴

Ancak eylül başında pek çok Avrupa ülkesinde asker göndermeyle ilgili tereddütler mevcuttu. En hevesli görünen Fransa bile istenen nitelikte ve sayıda asker göndermedi. Tereddüt içinde olan ülkelerin ortak kaygısı İsrail’in sözünde durup durmayacağı konusundaydı. İsrail’in ateşkesin hemen ardından ateşkesi delegecek yönde saldırılarda bulunması bu kaygıyı beslemekteydi. Bu nedenle tüm ülkeler BM Barış gücünün görev tanımının net olarak yapılmasını istiyorlardı. ABD ve İsrail’in amacı bu güç aracılığıyla Hizbullah’ın durdurulmasıydı. Eğer bu güç Hizbullah’ı durduramazsa o zaman da İsrail için saldırılara devam etme konusunda meşru bir zemin oluşmuş olacaktı. Özellikle Fransızlar barış gücünün görev tanımının, amaçlarının, niteliklerinin tam olarak tanımlanmasını talep ettiler. İtalya ve İspanya da

⁸² “Israel rejects call to lift Lebanon blockade”, **The New York Times**, August 30, 2006, “Israel rebuffs request to lift Lebanon blockade”, **The New York Times**, August 31, 2006, “Annan: Ablukayı kaldırın”, **BBC Turkish**, 30 Ağustos 2006

⁸³ “İsviçre’de Lübnan’a yardım konferansı”, <http://www.voanews.com/turkish/archive/2006-08/2006-08-31-voa18.cfm>, “Lübnan’a 940 milyon dolar”, **BBC Turkish**, 31 Ağustos 2006

⁸⁴ “İlk İtalyan birlikleri Lübnan’a ulaştı”, **CNN Türk**, 2 Eylül 2006

aynı kaygıları taşıyan ülkeler arasındaydı. Almanya sadece denizden devriye hizmeti ve Lübnan askerlerinin eğitimi konularında rol almak istediğini belirtti. Avustralya ise Irak ve Afganistan'dan farklı olarak asker gönderme taleplerini reddetti.⁸⁵ Rusya'da da aynı şekilde asker göndermeyle ilgili tartışmalar yaşandı. Moskova, Barış gücüne muharip unsur olmak üzere asker gönderme yerine, Rusya-Lübnan ilişkilerini geliştirme çerçevesinde mühendis ve istihkâm taburu gönderme kararı aldı. Böylelikle bu kararın hem Arap ülkelerini hem de İsrail'i rahatsız etmeyeceğini düşünmekteydi.⁸⁶

Türkiye'de ise Eylül ayının başında Lübnan'a asker gönderme kararı yoğun şekilde tartışılıyordu. 5 Eylül'de Türkiye Büyük Millet Meclisi, Lübnan'daki çok uluslu güce katkı konusunu değerlendirmek üzere toplandı. Oturumda hükümetin tavrını açıklayan Dışişleri Bakanı Abdullah Gül Lübnan'da istikrarı sağlamanın Türkiye'nin çıkarına olduğunu ve katkıda bulunmamanın stratejik hata anlamına geleceğini savundu. Muhalefet ise gönderilecek askerlerin, BM kararı doğrultusunda Hizbullah'ın silahsızlandırılması çalışmalarına katılmak zorunda kalacağı uyarısında bulundu. 5 Eylül'de Lübnan'a asker gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi, Meclis Genel Kurulu'nda kabul edildi. Yapılan oylama sonucunda 340 kabul ve 192 ret oyu kullanıldı.⁸⁷ Böylelikle TBMM, 5 Eylül 2006 tarih ve 880 sayılı Kararı ile TSK'nin Lübnan'a gönderilmesi hususunda Anayasa'nın 92. maddesi uyarınca Hükümet'e izin vermiş oldu. Kararda, söz konusu kuvvetin, bölgedeki silahlı unsurların silahtan arındırılması dahil olmak üzere, kararda belirtilen taahhütlerin dışında hiçbir görevde kullanılmayacağı özellikle vurgulanarak, deniz görev gücünün de keşif ve devriye yapacağı açıklandı.⁸⁸

Türkiye'de BM Güvenlik Konseyi'nin 1701(2006) sayılı kararı uyarınca görev talimatı kapsamı genişletilmiş bulunan Lübnan'daki barış gücüne asker gönderme meselesi çok uzun dönem çeşitli platformlarda tartışıldı. Bölgenin karışıklığını öne sürerek gidilmemesini savunanların karşısında, Türkiye'nin hem tarihi hem de bölgesel rolü

⁸⁵ Sedat Laçiner, "Lübnan'a Barış gücü Sorunu", **Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK)**, 21 Ağustos 2006

⁸⁶ İlyas Kamalov, "Moskova Lübnan'a Asker Gönderecek mi?", **ASAM**, 20 Eylül 2006

⁸⁷ "Tezkere Meclisten rahat geçti, asker Lübnan yolunda", **Zaman**, 6 Eylül 2006,

⁸⁸ Sadi Caycı, "İsrail-Hizbullah Çatışması, Uluslararası Hukuk ve Türkiye", **ASAM**, 2 Ekim 2006

açısından gitmesini isteyenler olmuştur. Riskler, daha çok Lübnan'a asker gönderilmesine muhalefet edenler tarafından ileri sürülmüştür. Lübnan'a asker gönderilmesine karşı olanların en önemli gerekçesi, asker kaybı olasılığı olmuştur. Ortaya çıkabilecek ikinci bir risk, Türkiye'nin İran ve Suriye ile ilişkilerinin bozulması yönündeydi. Zira bu ülkelerle son yıllarda geliştirilen ilişkilerin asker göndermeden dolayı bozulabileceğine inanılmaktaydı. Barış gücü'ne katılımın bir diğer riski de Türkiye'nin Arap dünyasında elde ettiği prestijini azalabilecek olması ihtimali olmuştur. Çünkü Arap dünyasının algılaması bu barış gücünün ABD ve İsrail'in çıkarlarına hizmet edeceği noktasındaydı. Bu nedenle Arap ülkeleri Türkiye'nin barış gücüne katılımına karşıydı.⁸⁹

Barış gücüne asker gönderilmesi gerektiğini savunanlar ise Lübnan'a asker göndermenin Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimizi geliştireceğini, Türkiye'nin AB nezdinde öneminin artacağını ileri sürmekteydiler. İkinci bir argüman olarak Türkiye'nin Müslüman bir ülke olmasının ve Arap dünyası ile iyi ilişkiler içerisinde olmasının barış gücünün içinde olan ülkelerin Türkiye'ye olan bakış açısını değiştireceği savunulmaktaydı. Ayrıca Türkiye'nin Ortadoğu'da etkin bir aktör olma amacına ulaşmak için Lübnan'a asker göndermenin önemine dikkat çekilmekteydi. Lübnan'la tarihsel olarak mevcut bulunan bağlarımız dolayısıyla orada bulunmamız gerektiğini de savunmuşlardır.⁹⁰

Türkiye'de bu tartışmalar yaşandığı sırada, 7 Eylül'de İsrail hükümeti, Lübnan'a uyguladığı kara ve hava ablukasını kaldırmaya başladı. İsrail Başbakanı Ehud Olmert'in yayınladığı açıklamada, İsrail askerlerinin bulunduğu Lübnan limanları ve havaalanlarındaki mevzileri uluslararası barış gücü askerlerinin devralacağı belirtildi. Denizden devriye çalışmalarını Alman donanmasının devralacağı, kıyıları denetleme görevi için Fransa, İtalya, Yunanistan ve İngiltere deniz kuvvetlerinin görev yapacağı açıklandı.⁹¹

⁸⁹ Oytun Orhan, "Türkiye'nin Lübnan'a Asker Göndermesi: Riskler ve Fırsatlar", *ASAM*, 2 Ekim 2006, Oytun Orhan, "Türkiye Güney Lübnan'a Asker Göndermeli mi?", *ASAM*, 28 Temmuz 2006, Sedat Laçiner, "Lübnan'a Türk Askeri", *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK)*, 5 Eylül 2006

⁹⁰ A.g.e., Ali Bulaç, "Lübnan Bizi İstiyor mu?", *Zaman*, 23 Ağustos 2006, M. Naci Bostancı, "Lübnan'a Asker Göndermenin Sözel Tahkimatı", *Zaman*, 1 Eylül 2006

⁹¹ "Israel will lift air and sea blockade of Lebanon", *The New York Times*, September 7, 2006, "Israel begins to lift blockade of Lebanon", *The New York Times*, September 7, 2006

Eylül ayının ortasına gelindiğinde pek çok ülkenin askerleri Güney Lübnan'a ulaşmaya başladı. 18 Eylül'de Çin Lübnan'daki Birleşmiş Milletler barış gücünde görev yapmak üzere ülkeye bin asker daha göndereceğini açıkladı. Bu şekilde Çin, ülkenin güneyinde görev yapacak güce en büyük katkıyı yapan ülkelerden biri haline geldi. Çin Başbakanı Wen Jiabao, ülkesinin güce katkısına yönelik Pekin'de İtalya Başbakanı Romano Prodi ile görüşmesinde "Çin Lübnan'daki durumdan büyük endişe duyuyor ve sorunun çözülmesini umuyor" diye konuşurken. Prodi kararın Çin'in diplomaside daha büyük rol almasının göstergesi olduğunu söylemiştir.⁹²

Çin askerlerinin hemen ardından 20 Eylül'de Almanya Parlamentosu BM barış gücünde görev yapmak üzere bir donanma biriminin Lübnan'a sevkine karar verdi. Alman hükümeti, İsrail askerleri ile karşı karşıya gelme ihtimalini ortadan kaldırmak için kara askeri göndermeye yanaşmadı.⁹³

23 Eylül'de BM Güvenlik Konseyi tarafından ilan edilen ateşkes doğrultusunda Lübnan ordusu yıllar sonra ilk kez İsrail sınırına asker sevkine başladı. BM gücünden bir sözcü, Lübnan askerlerinin ülkenin liman kenti Nakura'nın güneyinde ve Mays El-Cebel kasabasının çevresinde konuşlanmaya başladıklarını bildirdi. Sözcü, İsrail güçlerinin de Lübnan'ın güneyindeki bazı bölgelerde bulduklarını ancak ay sonuna kadar çekilmelerinin beklendiğini söyledi.⁹⁴ 1 Ekim'de, ateşkesin ilanından altı hafta sonra İsrail bu ülkedeki askerlerini geri çekme işlemini tamamladığını ilan etti. BM, Lübnan'la İsrail işgali altındaki Golan Tepeleri arasında bölünmüş olan küçük Gajar köyü hariç, geri çekilmenin tamamlandığını doğruladı. UNIFIL askerlerinin de boşaltılan bölgelere en kısa zamanda yerleştirileceği açıklandı.⁹⁵

11 Kasım'da BM, İsrail uçaklarının Lübnan hava sahasını ihlal etmemesi yönünde İsrail'e yaptığı uyarıları sürdürdü. BM Sözcüsü Stephane Dujarric, İsrail ile Hizbullah arasında 34 gün süren çatışmaları, Ağustos ayında sona erdiren 1701 sayılı BM kararının açık oldu-

⁹² "China to increase its Lebanon contingent to 1000", **The Reuters**, September 18, 2006

⁹³ "German ships will head to Lebanon", **The New York Times**, September 21, 2006, "Alman askerleri Lübnan'a gidiyor", **BBC Turkish**, 20 Eylül 2006

⁹⁴ "Lübnan ordusu İsrail sınırında", **BBC Turkish**, 23 Eylül 2006

⁹⁵ "Israel completes to pullout troops from Lebanon", **The Associated Press** November 1, 2006

ğunu belirterek, “İsrail’den bu tür uçuşları durdurmalarını istediklerini” söyledi. Dujarric bölgede bulunan BM Barış gücü UNIFIL’in İsrail’in ihlallerine karşı siyasi ve diplomatik çabalarda bulunduğunu da belirtti. Sözcü özellikle 31 Ekim tarihinde İsrail uçaklarının UNIFIL’e bağlı Fransız gücünün üzerinde uçmasından sonra, UNIFIL’in İsrail’i protesto ettiğini ve bu ihlalleri sona erdirmeye çağırıldığını hatırlattı.⁹⁶

İç Siyasi Gelişmeler

Hariri suikastı ve ardından gelişen olaylar, yaşanan zincirleme suikastlar ve son olarak da Hizbullah’ın iki İsrail askerini kaçırması ile patlak veren savaş Lübnan iç siyasetinde tüm dengeleri altüst etti. Zaten her türlü iç çekişmeye müsait olan bir ortamda küçücük bir kıvılcım bile tüm Lübnan’ı ateşe vermeye hazır hale getirdi. Ülkedeki siyasi/dini grupların⁹⁷ yaptıkları her gösteri, liderlerin ağzından çıkan her bir sözcük tansiyonu yükseltmeye yetti. Böyle bir ortamda Lübnan iç siyaseti her türlü çatışmaya, suikasta ve gösteriye gebe duruma geldi.⁹⁸

Danimarka’daki bir gazetede Hz. Muhammed’e hakaret içeren karikatürlerin yayınlanması üzerine 5 Şubat’ta bu karikatürleri protesto eden binlerce kişi Beyrut’ta Danimarka büyükelçiliğini ateşe verdi.⁹⁹ Elçilik saldırısı ardından bakanlar kurulu acil bir toplantı düzenledi ve İçişleri Bakanı Hasan El-Sabah istifasını verdi. Elçiliğin ateşe verilmesi ve bakanın istifası büyük ölçüde Suriye karşıtlarından oluşan yeni hükümetin Batı ile ilişkilerini düzeltme ve istikrar sağlama çabalarına ciddi bir darbe indirdi. Lübnan hükümeti karikatürleri kınarken, elçilik saldırısı nedeniyle Danimarka’dan özür diledi.¹⁰⁰ Karikatür krizi

⁹⁶ “BM’den İsrail’e Lübnan uyarısı”, **BBC Turkish**, 11 Kasım 2006

⁹⁷ Lübnan’daki siyasi ve dini grupların ayrıntılı bir analizi için bakınız: Talha Köse, **SETA Lübnan Raporu: Lübnan’da İstikrar Arayışları**, Aralık 2006, s. 14-19

http://www.setav.org/document/SETA_LUBNAN_RAPORU.pdf (erişim: 29.01.2007)

⁹⁸ Miray Vurmay, “Lübnan’da İç Savaşın Hayaletleri Kol Geziyor”, www.tusam.net/makaleler.asp?id=679&sayfa=6 (erişim: 30.01.2007)

⁹⁹ “Protesters set fire to Danish embassy in Beirut”, **The Associated Press**, February 5, 2006 “Lübnan’da karikatür isyanı istifası”, **BBC Turkish**, 6 Şubat 2006,

¹⁰⁰ “Lebanon apologies to Denmark after attack on Beirut mission”, **The Associated Press**, February, 6 2006.

sırasında tüm İslam dünyası içinde en fazla tepkinin Lübnan'dan geldiği söylenebilir.¹⁰¹

14 Ağustos'ta ateşkesin yürürlüğe girmesi ve BM barış gücü askerlerinin bölgeye yerleşmesinin ardından 2006 yılının son çeyreği Lübnan iç siyaseti açısından önemli gelişmelere sahne oldu. Öncelikle 5 Eylül'de Lübnan'da üst düzey bir askeri istihbarat yetkilisi olan Samir Şehade, uğradığı bombalı saldırıda ağır yaralandı. Şehade, Refik Hariri suikastını soruşturan ekipte yer alıyordu. Arap televizyonları, Şehade'nin soruşturma kapsamında Ağustos ayında Suriye yanlısı dört Lübnanlı generalin tutuklanmasında rol oynadığını bildirdiler.¹⁰²

Yaşanan siyasi gerginliğin giderilmesi amacıyla Parlamento Başkanı Nebih Berri'nin girişimiyle 6 Kasım'da başlatılan "liderler arası diyalog turları", 11 Kasım'daki görüşmelerde 14 Mart İttifakının Hizbullah-Hür Vatanperver Hareketi'nin "24 üyeli Bakanlar Kurulu'nun 1/3'ünü oluşturma isteğini kesin olarak reddetmesi" üzerine beş Şii bakanın istifası ile sonuçlandı. BM'nin Hariri suikastına ilişkin yargulamaların çerçevesini oluşturacak taslak planı görüşmek üzere toplanması öngörülen Lübnan kabinesi Suriye ve İran yanlısı beş bakanın istifalarıyla sıkıntılı günler geçirmeye başladı.¹⁰³ Başbakan Fuad Sinyora bu istifaları kabul etmedi. Bu istifaların görünürdeki nedenlerinin arkasında başbakanın, Hizbullah'ın hükümet ile ilgili revizyon yapma talebini geri çevirmesinin getirdiği huzursuzluğun yanı sıra BM tarafından gönderilen taslak sonrasında Lübnan içişlerine yabancıların karışması yönündeki tereddütlerin yer aldığı iddia edildi. Bu çerçevede Hizbullah lideri Şeyh Hasan Nasrallah, Parlamento Başkanı Nebih Berri'yi de yanına alarak Lübnan'da yeni bir ulusal birlik hükümetinin kurulması üzerinde uzlaşmadığı takdirde erken genel seçimin yapılması, aksi takdirde sivil inisiyatife başvuracakları konusunda meydan okuyarak siyasi krizi daha da derinleştirdi. Bu arada Hıristiyan toplumuna mensup, Suriye yanlısı Cumhurbaşkanı Emile Lahud'un müttefiki olan Çevre Bakanı Yakup Sarraf'ın istifası gerçekleşti. Ardı ardına yaşanan istifalar bir yandan Lübnan'daki siyasi krizi, diğer yandan da parlamentodaki Suriye karşıtı cepheyle Emel ve Hizbullah

¹⁰¹ "Beyrut barut fıçısı!", **BBC Turkish**, 10 Şubat 2006, "Cartoon row 'a global crisis'", **El-Jazeera**, February, 9, 2006

¹⁰² "Bomb wounds investigator of Lebanese assassination" **Agence France-Presse, The Associated Press**, September, 5 2006

¹⁰³ "Lübnanlı Bakan Pierre Gemayel suikastı bir işaret mi?", **Diplomatik Gözlem**, 29 Kasım 2006

hareketlerinin içinde yer aldıkları Suriye yanlısı gruplar arasındaki farklılıkları derinleştirmeye başladı. Başbakan Sinyora istifaları kabul etmediğini açıklasa da, Cumhurbaşkanı Lahud, mevcut hükümetin Lübnan'daki bütün dini grupları temsil etmediği için anayasaya aykırı olduğunu söyledi.¹⁰⁴

Kasım ayında yaşanan en önemli gelişmelerden biri de 22 Kasım'da Lübnan'ın önde gelen Hıristiyan liderlerinden Falanjist Partisi üyesi Sanayi Bakanı Piyer Cemayel'in Beyrut'ta silahlı bir saldırıda vurularak öldürülmesi oldu. Cemayel aynı zamanda eski devlet başkanı Emin Cemayel'in oğlu ve 1982 yılında öldürülen devlet başkanı Beşir Cemayel'in de yeğeniydi. Cemayel Suriye karşıtı bloğun önde gelen isimlerinden biriydi. Böylelikle Suriye askerlerinin çekilmesinden bu yana Suriye karşıtı isimlere yönelik suikastlara bir yenisi daha eklenmiş oldu.¹⁰⁵

Cemayel ailesinin geçmişi ve Piyer Cemayel'in Suriye karşıtı söylemleri daha öncekilerde olduğu gibi saldırının Suriye tarafından düzenlenmiş olabileceği iddialarını gündeme getirdi. Ancak son dönemde yeniden bölge politikasında prestij kazanmaya başlayan Suriye'nin böyle bir suikastla manevra alanını daraltmayacağı da düşünülmekteydi. Bundan dolayı suikastı Suriye'nin zayıflamasından faydalanabilecek yerel bir gücün de düzenlemiş olabileceği iddia edilmekteydi. Lübnan'da siyasi krizin bu denli kızıştığı bir dönemde işlenmiş olması açısından Cemayel suikastının zamanlaması çok önemliydi. Ayrıca en az zamanlaması kadar suikastın oluş şekli de ilginçti. Zira ülkedeki diğer siyasi cinayetlerden farklı olarak Cemayel bombalı suikast sonucu değil, gündüz, maskesiz ve profesyonel saldırganlarca önünün kesilmesi suretiyle ve susturuculu silahlar kullanılarak öldürülmüştü. Bu şekilde suikast bir meydan okuma olarak algılanmıştı.¹⁰⁶ Cemayel'in öldürülmesinin bir başka önemi de, Eylül ayında bir nebze olsun toparlanma sürecine giren Lübnan'ın hükümet krizi ve hemen ardından bu suikastla tekrar sarsılarak giderek militanlaşan gruplar arasında bir iç karışıklığa doğru sürüklenmesidir.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Samir Salha, "Lübnan'da Cemayel Suikastı: İç Savaş Kapıda mı?", *Zaman*, 25 Kasım 2006, "Lübnan'da yaprak dökümü sürüyor", *CNN Türk*, 13 Kasım 2006

¹⁰⁵ Oytun Orhan, "Dünyanın Gözü Bir Kez Daha Lübnan'da", *ASAM*, 29 Kasım 2006

¹⁰⁶ Samir Salha, "Lübnan'da Cemayel Suikastı: İç Savaş Kapıda mı?", *Zaman*, 25 Kasım 2006

¹⁰⁷ Sami Kohen "Beyrut Cinayeti Dengeleri Sarsıyor", *Milliyet*, 23 Kasım 2006

Cemayel suikastının hemen ardından 26 Kasım'da Hizbullah, Hariri suikastıyla ilgili uluslararası mahkeme kurulmasını onaylayan Lübnan hükümetini sert bir dille eleştirdi. Hizbullah'ın meclisteki grup başkanı Muhammed Raad, Sanayi Bakanı Piyer Cemayel'in ölümü nedeniyle ilan edilen yas döneminin ardından, gösteri düzenleme tehditlerini yineledi. Muhalefetteki Hizbullah'ın toplu protesto uyarısında bulunmasına rağmen, hükümetin BM'nin kuracağı mahkemeyi onaylaması ülkedeki siyasi krizi yeni bir aşamaya taşıdı.¹⁰⁸

Hizbullah hükümete yönelik tehditlerini arttırarak 1 Aralık'ta hükümete karşı verdiği mücadeleyi sokaklara taşıdı. Başkent Beyrut'ta düzenlenen hükümet aleyhtarı gösteriye katılan yüz binlerce kişi ellerinde Lübnan bayraklarıyla hükümet karşıtı sloganlar attılar. Hizbullah hareketinin müttefiki Michel Aun yaptığı konuşmada hükümetin istifası talebine katıldığını açıkladı. Muhalefet, hükümeti sadece sokak gösterileriyle değil, aynı zamanda sivil itaatsizlik kampanyası ile de istifaya zorlamaya başladı.¹⁰⁹ Bu gösterilerin hemen ertesi günü 2 Aralık'ta Lübnan muhalefeti protestosunu oturma eylemiyle sürdürdü. Hizbullah yanlıları başta olmak üzere yüzlerce protestocu başbakanlık binası önünde kamp kurdu. Göstericiler Sinyora hükümetini fazlasıyla Batı yanlısı olmak ve Lübnan halkına ihanet etmekle suçlarken, hükümetteki partiler ise Hizbullah ve müttefiklerini fazlasıyla Suriye ve İran yanlısı olmakla suçluyorlardı. Hizbullah kendisine ve müttefiklerine hükümette daha fazla bakanlık verilmesini talep etmekteydi.¹¹⁰

Aralık ayı boyunca Hizbullah'ın gösterileri bu şekilde devam ederken, sorunu çözebilmek amacıyla Arap Birliği'nin Sudan temsilcisi Mustafa Osman İsmail, 11 Aralık'ta Lübnan'a bir ziyarette bulundu ve Arap Birliği'nin, Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'la yaptığı görüşmenin ardından, Lübnan'daki açmazı çözebileceğine inandığını ifade etti. İsmail, yaptığı ön görüşmelerden olumlu işaretler elde ettiğini ifade etmekle beraber henüz nihai bir anlaşma sağlanmadığını söyledi.¹¹¹

¹⁰⁸ "Hizbullah'tan hükümete uyarı", **BBC Turkish**, 26 Kasım 2006

¹⁰⁹ Michael Slackman, "Hezbollah leads huge protest in Beirut", **The New York Times**, December 1, 2006

¹¹⁰ Michael Slackman "Hezbollah plans huge sit-in protest in Beirut", **The New York Times**, November 30, 2006, "Beyrut'da gösteri sürüyor", **BBC Turkish**, 3 Aralık 2006

¹¹¹ "Lübnan için Arap Birliği devrede", **BBC Turkish**, 11 Aralık 2006

16 Aralık'ta Lübnan'daki siyasi krizde hükümete destek için Beyrut'ta düzenlenen Sosyalist Enternasyonal Acil Eylem Toplantısı'na dünyanın pek çok ülkesinden temsilcilerin yanında Türkiye'den CHP lideri Deniz Baykal katıldı. Toplantının Başkanlığını Sosyalist İlerleme Partisi Genel Başkanı Dürzi lider Velid Canbolat yaptı. Toplantının kapanış bildirisinde, Lübnan'ın bağımsız ve demokratik yapısının korunması için sorunların diyalog yoluyla çözülmesi çağrısı yapıldı. Toplantının bitiminde açıklama yapan Sosyalist Enternasyonal Başkanı Yorgo Papandreu, Lübnan'ın özgürlük, bağımsızlık ve toprak bütünlüğünü desteklemek için bölgeye geldiklerini belirtti. İspanya Başbakanı Jose Luis Rodriguez Zapatero da Lübnan halkının demokrasiye bağlılığını desteklemek için Beyrut'a geldiklerini belirterek, "Lübnan Ortadoğu'nun bir parçasıdır. Demokratik bir ülkedir" dedi. Canbolat da, bu zor zamanda Sosyalist Enternasyonal üyelerinin Lübnan'da bulunmasından çok mutlu olduklarını belirtti.¹¹²

Lübnan'ın bu siyasi krizi yaşamasında etkili olan faktörlerden biri iç savaşın eşiğine gelen Irak'ta yaşanan çatışma, diğeri de İran'ın Batı ile nükleer faaliyetleri konusunda yaşadığı çekişmedir. Zira bu iki çatışmanın tüm aktörleri doğrudan ya da dolaylı olarak Lübnan'daki siyasi çekişmelerin de içinde yer almaktadır. Lübnan toplumunun din etnik köken ve mezhep bakımından çeşitliliğinin ve yönetici kesimin farklı güçlerle yakınlıklarının, bu ülkenin sık sık kavgalara kurban gitmesine yol açtığı söylenebilir. Ancak siyasi çekişmelerde etkin olan bir diğer faktör de dış güçlerin ülkedeki çatışmalarda taraf olması ve Lübnan'daki etnik ve mezhepsel çatışmaları kışkırtıcı faaliyetlerde bulunmasıdır. Lübnan'da yapılan bir kamuoyu araştırmasına göre birçok Lübnanlı ülkelerinin bir kez daha büyük bir uluslararası güç çekişmesinin ortasına düşmesinden endişelendiğini belirtmektedir. Yine çoğu Lübnanlının inancına göre bu krizden ancak ABD yönetimi, Suriye ve İran'la olan anlaşmazlıklarını çözmeye karar verirse çıkılabilir. Bu olana kadar Lübnan'da siyasi krizin derinleşmeye devam edeceği de Lübnanlıların endişeleri arasında yer almaktaydı. Araştırmada ayrıca, hangi ülkenin Lübnan'daki tansiyondan faydalanabileceği sorusuna yüzde 46,7 İsrail ve/veya ABD, yüzde 35,4 de Suriye ve İran cevabı alınmıştır. Araştırmanın, dış güçlerin Lübnan'ın içişlerine etkisi konusundaki sorusuna, halkın yüzde 31,7'sinin cevabı, "Dış güçlerin

¹¹² "Sosyalist Enternasyonaller Beyrut'ta", 17 Aralık 2006, http://www.haber7.com/haber.php?haber_id=205539 (erişim: 15.02.2007), "Lübnan'ın istikrarı bölgeyi dengeler", **Hürriyet**, 17 Aralık 2006

hükümeti yönlendirdiği", yüzde 29'unun cevabı da "Muhalefetin dış güçlerin kontrolünde bulunduğu" şeklinde olmuştur. Yüzde 33,9'luk kesim ise hem hükümetin hem de muhalefetin dış güçlerin etkisinde olduğuna inandıklarını belirtmiştir.

Kronoloji Lübnan 2006

- 11 Ocak:** Hariri soruşturmasını yürütmek üzere Belçikalı Savcı Serge Brammertz atandı.
- 5 Şubat:** Hz. Muhammed'le ilgili karikatürleri protesto eden binlerce kişi Beyrut'ta Danimarka büyükelçiliğini ateşe verdi. Bu protestoların ardından İçişleri Bakanı Hasan El Sahab istifası etti.
- 12 Temmuz:** Hizbullah militanları sınırı geçerek, üç İsraili askeri öldürdü ve ikisini rehin aldı.
- 13 Temmuz:** İsrail hükümeti Lübnan'a yönelik "İstikamet Değişimi Operasyonu"nu (Operation Just Reward) başlattı.
- 14 Temmuz:** Saldıncılarla ilgili G-8 Zirvesi toplandı.
- 25 Temmuz:** BM'ye mensup 4 askeri gözlemci İsrail hava saldırısı sırasında hayatını kaybetti.
- 30 Temmuz:** İsrail'in, Lübnan'ın Kana Kasabası'na yönelik saldırısının da 60 sivil hayatını kaybetti.
- 1 Ağustos:** Avrupa Birliği Dışişleri Bakanları Lübnan gündemiyle bir araya geldi.
- 3 Ağustos:** Malezya'da Ortadoğu'da yaşanan gelişmelerin değerlendirildiği İslam Konferansı Örgütü toplantısı yapıldı.
- 5 Ağustos:** ABD ve Fransa, BM'de, İsrail ve Hizbullah arasındaki çatışmalara son vermeyi amaçlayan bir karar tasarısı üzerinde anlaşta.
- 11 Ağustos:** İsrail-Lübnan savaşını sona erdirmek amacıyla BM Güvenlik Konseyi tarafından 1701 sayılı karar kabul edildi.
- 12 Ağustos:** 1701 sayılı karar Lübnan ve Hizbullah tarafından kabul edildi.
- 13 Ağustos:** 1701 sayılı karar İsrail tarafından kabul edildi.
- 14 Ağustos:** 1701 sayılı karar yürürlüğe girdi ve ateşkes başladı.
- 18 Ağustos:** Lübnan'ın güneyine konuşlandırılacak BM Barış Gücü (UNIFIL)'ne katkı yapması beklenen ülkeler New York'ta bir araya geldi.
- 5 Eylül:** TBMM, Türkiye'nin BM Barış Gücü kapsamında Lübnan'a asker göndermesine yönelik tezkereyi kabul etti.

- 6 Kasım:** Parlamento Başkanı Nebih Berri'nin girişimiyle "liderler arası diyalog turları" başlatıldı.
- 11 Kasım:** 14 Mart İttifakının Hizbullah-Hür Vatanperver Hareketi'nin "24 üyeli Bakanlar Kurulu'nun 1/3'ünü oluşturma isteğini kesin olarak reddetmesi" üzerine beş Şii bakan istifa etti.
- 13 Kasım:** Hariri suikastıyla ilgili bir uluslararası mahkeme kurulması kararı Lübnan hükümeti tarafından oybirliğiyle onaylandı.
- 22 Kasım:** Lübnan'ın önde gelen Hıristiyan liderlerinden Falanjist Parti üyesi Sanayi Bakanı Piyer Cemayel Beyrut'ta silahlı bir saldırı sonucu öldürüldü.